

Eduskunnan hallintovaliokunta

Asia: HE 56/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimenlainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuen.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen asiantuntijalausunto HE 56/2021 vp.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos keskittyy tässä lausunnossa pelastuslain sekä terveydenhuoltolain muutoksiin.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos pitää hallituksen esitystä uudesta pelastuslaista pääsääntöisesti hyvänä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin yksityiskohtiin pelastuslakiin liittyen:

Pelastuslain luonnokseen on määritelmiin lisätty uusi 5 kohta, jonka mukaan pelastuslaitoksella tarkoitetaan pelastustoimen tehtävälleen kuuluvien palveluiden omasta tuotannosta vastaavaa hyvinvointialueen organisaatiota. Hallituksen esityksen perusteluissa on kiinnitetty huomiota siihen, että hyvinvointialueen itsehallintoon kuuluu omasta hallinnostaan ja organisaatiostaan päättäminen ja pelastustoimen ja pelastuslaitoksen organisaatiomallista päätettäessä olisi kuitenkin otettava huomioon, että pelastustoimi on lähipalvelujen lisäksi valtakunnallinen organisaatio.

Lakiluonnoksen 2 a. 1 §:n uusi 5 kohta on kannatettava, mutta hallituksen esitys ei Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen mielestä huomio sitä, että Hyvinvointialueesta annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan, jollei lailla toisin säädetä, hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Tämän johdosta Keski-Uudenmaan pelastuslaitos esittää 5. kohtaa muutettavaksi siten, että siitä poistetaan sana omasta.

2 a § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *pelastustoimella tehtävälää*, joka koostuu tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisystä sekä pelastustoiminnasta;

2) *pelastustoiminnalla* kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuesssa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia;

3) *suojaväistöllä* ihmisten ja omaisuuden kiireellistä evakointia, joka tapahtuu pelastusviranomaisen määräyksestä tulipalon tai muun onnettomuuden tai niiden välittömän uhan vuoksi;

4) *väestönsuojelulla* valmiuslain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusolojen aikana tapahtuvaa humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojele viollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle;

5) *pelastuslaitoksella pelastustoimen tehtävälleen kuuluvien palveluiden ~~omasta~~ tuotannosta vastaavaa hyvinvointialueen organisaatiota*;

6) *sopimuspalokunnalla pelastustoimen järjestelmään kuuluvaa vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa tai sotilaspalokuntaa, joka on tehnyt hyvinvointialueen kanssa sopimuksen pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta*

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos kiinnittää huomion pelastuslain 26 § pelastusviranomaisten määritelmään, jossa otettaisiin huomioon myös hyvinvointialueiden mahdollinen yhteinen pelastuslaitos Hyvinvointialueesta annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaisesti. Pelastusviranomaiseksi määriteltäisiin hyvinvointialueen asianomaisen monijäsenisen toimielimen lisäksi myös hyvinvointialueiden yhteinen asianomainen monijäseninen toimielin

26 §

Pelastusviranomaiset

Hyvinvointialueen pelastusviranomaisia ovat pelastuslaitoksen ylin viranhaltija ja hänen määräämänsä pelastuslaitoksen viranhaltijat sekä hyvinvointialueen tai hyvinvointialueiden yhteinen asianomainen monijäseninen toimielin

Pelastuslain 27 § 3. mom. 1 kohdassa, jossa todetaan pelastuslaitos voi tuottaa ensihoidon palveluita siten kuin hyvinvointialue päättää, tulee myös huomioida Uudenmaan tilanne, jossa ensihoidon järjestämisestä päättää HUS. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos esittää 1. kohtaan lisättäväksi lauseen sekä Uudellamaalla siten kuin HUS, hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki

siitä sopivat". Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ottaa tarkemmin kantaa tässä lausunnossa myöhemmin ensihoidon järjestämiseen terveydenhuoltolain 39 § yhteydessä.

Huolimatta siitä, että lakiesityksen tavoitteena ei ole puuttua lainsäädäntöön sisällöllisesti, niin Pelastuslain 27 § 3. mom. kohdassa 2 muutoksessa esitetään kuitenkin pelastustoimen tehtäväkentän laajentamista siten, että hyvinvointialueen pelastuslaitos olisi velvollinen osallistumaan myös pelastuslain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpitoon siltä osin, kun se kuuluu hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Tämä on lähtökohtaisesti perusteltua ja hyvinvointialueiden pelastustoimen resurssien tehokasta käyttämistä, mutta tässä yhteydessä on korostettava sitä, että pelastustoimen määrärahat ovat tällä hetkellä mitoitettu oman alueen tehtäviä varten. Hyvinvointialueiden pelastustoimen rahoituksessa on jatkossa huomioitava nykyistä paremmin ulkomaille annettavan avun aiheuttamat resurssitarpeet.

27 §

Hyvinvointialueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät

*Pelastustoimen järjestämisestä
hyvinvointialueella säädetään hyvinvointialueesta
annetussa laissa (/) ja pelastustoimen
järjestämisestä annetussa laissa (/).
Hyvinvointialue päättää, millä tavoin
pelastuslaitos huolehtii alueellaan:*

1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta,
neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka
tavoitteena on tulipalojen ja muiden
onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen
onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen
toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja
onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;

2) pelastustoimen valvontatehtävistä;

3) väestön varoittamisesta vaara- ja
onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta
hälytysjärjestelmästä;

4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä 2 momentissa ja muussa laissa säädetyn
lisäksi pelastuslaitos:

1) tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia
palveluita siten kuin hyvinvointialue siitä päättää
sekä Uudellamaalla siten kuin HUS,
hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki siitä
sopivat;

2) osallistuu 38 §:ssä tarkoitettuun
pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan
avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen

avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden
ylläpitoon;

3) huolehtii muistakin muussa laissa
hyvinvointialueen pelastustoimelle ja
pelastusviranomaiselle säädetyistä tehtävistä.

Tämän lain 32 §:n mukaisessa
pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna
sopimuspalokuntaa tai muuta pelastusalalla
toimivaa yhteisöä sen mukaan kuin
hyvinvointialue niiden kanssa sopii.

Hyvinvointialueen, pelastuslaitoksen ja
pelastusviranomaisten tehtävistä pelastustoimessa
voidaan antaa tarkempia säännöksiä
valtioneuvoston asetuksella.

**Keski-Uudenmaan pelastuslaitos haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin yksityiskohtiin
terveydenhuoltolakiin liittyen:**

Ensihoitopalveluiden on muodostettava kotona annettujen päivystyksellisten lähipalveluiden
kanssa alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden 39 § 1 mom. Näitä palveluita Uudellamaalla
tuottavat hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki. Lisäksi 40 § mukaiset ensivastepalveluita
tuottavat yksiköt ovat poikkeuksetta Uudellamaalla osa hyvinvointialueiden ja Helsingin
kaupungin yksiköitä.

Tämän vuoksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitos esittää 39 § tarkistettavaksi siten, että
Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki voivat osallistua ensihoitopalveluiden
järjestämisen suunnitteluun yhdessä HUSin kanssa. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos esittää
39 § lisättäväksi 3. momentin Uudellamaalla HUS tekee ensihoidon palvelutasopäätöksen
Uudenmaan hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia kuultuaan.

39 §

Ensihoitopalveluiden järjestäminen

*Hyvinvointialueen ja Uudellamaalla HUS-
yhtymän on järjestettävä alueensa ensihoitopalvelu.
Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava
yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon
toimipisteiden kanssa siten, että nämä ja muut
sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona
annettavat päivystykselliset lähipalvelut yhdessä
muodostavat alueellisesti toiminnallisen
kokonaisuuden.*

*Hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä voivat
päättää ensihoitopalvelun tuottamisesta
noudattaen, mitä sosiaali- ja terveydenhuollon
järjestämisestä annetussa laissa ja pelastuslaissa
(379/2011) säädetään.*

Hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä tekevät ensihoidon palvelutasopäätökset.

Palvelutasopäätöksessä määritellään ensihoitopalvelun järjestämistapa, palvelun sisältö, ensihoitopalveluun osallistuvilta edellytetty koulutus, yhteistyöalueen ensihoitokeskuksen valmistelemat tavoitteet ajasta, jossa väestö tavoitetaan, ja muut alueen ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset seikat. Palvelutasopäätöksessä on määriteltävä ensihoitopalvelun sisältö siten, että palvelu toteutetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti ja siinä otetaan huomioon ensihoidon ruuhkatilanteet sekä yhteistyöalueen resurssit.

Uudellamaalla HUS tekee ensihoidon palvelutasopäätöksen hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia kuultuaan

40 §

Ensihoitopalvelun sisältö

Hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä voivat päättää palvelutasopäätöksessä ensivastetoiminnan sisällyttämisestä osaksi ensihoitopalvelua. Ensivastetoiminnalla tarkoitetaan hätäkeskuksen kautta hälytettävissä olevan muun yksikön kuin ambulanssin hälyttämistä äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan tavoittamisviiveen lyhentämiseksi ja yksikön henkilöstön antamaa hätäensiapua, joka on määritelty ensihoidon palvelutasopäätöksessä.

Jyrki Landstedt
pelastusjohtaja
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos